

Uttalelse fra Unge Kunstneres Samfunn (UKS) ang. forslag til nordisk strukturreform.

På bakgrunn av Nordisk Ministerråds ønske om å endre strukturen for nordisk kultursamarbeid, vil UKS på det sterkeste ta avstand fra arbeidsgruppens foreløpige reformforslag.

På den ene siden innebærer forslag til ny struktur å skru tiden tilbake til den gang internasjonal utveksling ble drevet som reisebyrå for kunstnere, uten faglige rammer for utveksling. På den annen side aksepteres politisk overstyring av kunstfeltet. Det første kan under tvil fungere som en passiv støtteordning for kulturarbeidere, det andre forutsetter at man virkelig tror institusjoner med høy kompetanse kan erstattes gjennom administrative ordninger.

Da tidligere direktør for NM-K, Ann Sandelin høsten 2004 utførte en evaluering og fremla sitt endringsforslag på vegne av ministerrådet, gikk ett av forslagene inn for nedleggelse av diskursiv produksjon, type seminarer, publikasjoner, utstillinger og kunstneriske samarbeidsprosjekt. Argumentasjonen for nedleggelse (den gang som nå), er at man anser institusjoner som NIFCA for å være altfor kostnadskrevenende og spesialiserte. I virkeligheten er dagens faglige selvstyring og sterke kontinuitet, langt mindre tids- og ressurskrevenende enn det foreliggende forslaget til strukturrendring. Et sentralisert og byråkratisk styringsapparat, med ulike komiteer og utvalg som skal nedsettes for hvert prosjekt, vil ha vanskeligheter med å kommunisere og imøtegå samtidskunstens desentraliserte karakter. Den faglige ekspertisen og autonomi som NIFCA besitter, er dessuten et godt eksempel på hvordan man med rette unngår sneversynte politiske prioriteringer i et internasjonalt kultursamarbeid.

I Norge tok det over 15 år før man fikk på plass et kunstfaglig organ (Office of Contemporary Art i 2001) som iverksetter samarbeidsmodeller for samtidskunst i et internasjonalt perspektiv. NIFCAs diskursive produksjonsrolle er svært gjenkjennelig i den målsetningen som OCA arbeider etter i dag. Samtidskunstens sterke internasjonale orientering på 90-tallet, var nettopp den viktigste årsakene til opprettelsen av OCA som en selvstendig institusjon for internasjonal kunstutveksling og -samarbeid. Også den såkalte Rudeng-rapporten fra Utenriksdepartementet (UD 2000), viste at "analyser og diskusjon som berører dypere begrunnelser, målsetninger og strategier for internasjonalt kunstsamarbeide har vært en mangelvare".

Med den tidligere UD- og policy-skapte modellen for internasjonal utveksling friskt i minne, vil norske kunstnere og UKS ha liten forståelse for avviklingen av en kompetansedrevet kunstinstusjon som NIFCA. Uten et kunstfaglig, selvstendig organ for internasjonalt samarbeid, får vi en nasjonalistisk orientert kunstsatsning der import/eksport tankegangen får råde. Når dialog erstattes med

politiske retningslinter, og utveksling reduseres til programkunst, vil et nordisk kultursamarbeide være uinteressant i relasjon til internasjonale nettverk, og irrelevant i en global sammenheng. Et nasjonalt orientert kultursamarbeid, basert på instrumentelle, politiske føringer virker unektelig bakstreversk, men ikke utenkelig i en tid der kulturell proteksjonisme står sterkt.

NIFCA har vært, og vil for fremtiden være en særskilt institusjon som er interessant og relevant for UKS å samarbeide med. For oss vil internasjonal aktualitet og etablert faglig kompetanse fortsatt være det viktigste i samarbeidsprosjekter. Nedleggelse av NIFCA og påfølgende nordisk strukturendring i retning av nasjonale og politisk programfestede prosjekter, vil vi derfor på det sterkeste gå i mot.

Mvh.

Eivind Sletteå
Styreleder Unge Kunsteres Samfund